

Tájékoztató a NAK Békés Vármegyei Igazgatóságának 2022. évi munkájáról

Kozsuch Kornél

NAK Békés Vármegyei Elnöke

Békéscsaba, 2023. augusztus 29.

Agronómia helyzetkép Békés megye

Növénytermesztés: Békés vármegyében három növénykultúra vetésterülete emelkedik ki, az őszi búza mellett a kukoricát és a napraforgót termesztik legnagyobb területen a gazdálkodók. Emellett a táblázatban látható fontosabb növényfajok termesztése folyik.

1.sz táblázat: 2022. évi vetésterület és termésátlagok
(forrás: Békés Megyei Betakarítási Koordinációs Bizottság ülésének adatsorai)

Növényfaj	Összes terület (ha)	Termésátlag (t/ha)
Kukorica*	92.929	1.0
Őszi búza	100.589	3.2
Napraforgó	86.094	1.2
Őszi árpa	30.949	3.5
Őszi káposztarepce	8.012	1.7
Szója	2.437	1.0
Triticale	2.750	3.0
Magborsó	1.667	1.5
Tavaszi árpa	738	2.1
Zab	1.283	1.5
Rozs	389	2.8
Burgonya	125	15.0
Cukorrépa	91	45.0

* Szemeskukoricaként betakarított terület 37.172 ha, többi az oszályos időjárás miatt silózták

Agronómia helyzetkép Rendkívüli aszályos év 2022.

- Az idei év rendkívülinek számít, hiszen sajnálatosan súlyos aszály sújtotta az egész országot
- A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Békés Megyei Igazgatósága, valamint a Békés Megyei Kormányhivatal közötti együttműködési megállapodás alapján Békés megyében még szorosabb együttműködés alakult ki a rendkívüli helyzet eredményeképpen **AZ ORSZÁGBAN EGYEDÜLÁLLÓ MÓDON!**
- Békés megyében a silózásra váró kukoricatáblák ügyintézési idejét lecsökkentették a gazdák érdekében, melynek eredményeképp az amúgy is silány silókukorica minősége ne romoljon tovább, ezzel is segítve a takarmányhiányos időszak alatt az állattenyésztőket, valamint a növénytermesztőket is a silókukorica értékesítésében.

Agronómiai helyzetkép

Rendkívüli aszályos év

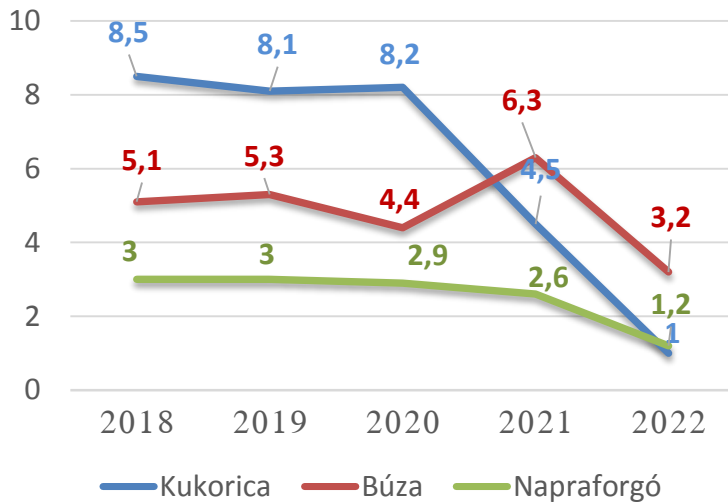
- **Őszi vetésű növények:** Az őszi vetésű növényeket nem tudták ideális időszakban elvetni a rendkívüli száraz időjárás miatt, a repcék nagy részét el sem vetették, míg a gabonákat október végén, november hónapban vetették el. A tél szinte csapadékmentesen telt. Áprilisra megfelelő tőszámú, de gyengén fejlett, fejlettségi lemaradású táblákat láthattunk a megyei szántókon. Lehetett olyan táblákat látni, hogy egy szálában van a búza, a sorok jól láthatóak, későbbiekben a bokrosodás elmaradt. Február elején a gazdálkodók a műtrágya magas ára, és a beszerzési nehézségek ellenére kiszórták a fejtrágyát, de kedvező hatása csak a kezdeti fenológiai fázisban volt észrevehető, mivel áprilisban volt jelentősebb mennyiségű csapadék a tenyészidőszak alatt. Ezeknél a növényeknél jelentős termés kiesés volt.
- **Tavaszi vetésű szántóföldi növényeinket** ideális vetésidőben és magágyban tudták elvetni a gazdálkodók. A kedvező időjárásnak köszönhetően megfelelő tőszámban kikeltek és szépen fejlődésnek indultak. Májustól augusztus közepéig megyei átlagban 55- 65 mm csapadék esett (voltak olyan területek, ahol a 10 mm -t sem érte el), mely a sokéves átlagtól 170-180 mm-el elmarad. Így a megnövekedett vízigényüket a növények nem tudták kielégíteni, ezáltal siralmas képet mutattak. A napraforgó nagy része az átlagoshoz képest fele magasságúak, a kalapok ökölnyi nagyságúak, szemek nem teltek ki. A kukorica esetében, emberemlékezet óta nem volt ilyen siralmas a helyzet, több tízezer ha-on termést egyáltalán nem lett betakarítani. A nyár közepére elszáradtak a növények, a virágzást sem élték meg a megye legaszályosabb részén (Tótkomlós-Csanádapáca-Kondoros-Örménykút), a megye többi részén sem sokkal jobb a helyzet. Ha a virágzást meg is élte, termékenyülés is gyenge volt, az 5-10 cm-es csöveken alig-alig volt szem. Sok gazdálkodó júliusban el kezdte lesilózni ezen területekről a növényeket, illetve lekaszálták és bebálázták takarmánypótlás céljából. Egyedül termés az öntözött, illetve azon területeken voltak, ahol lokálisan több csapadék esett (a megye ÉK-i részein).

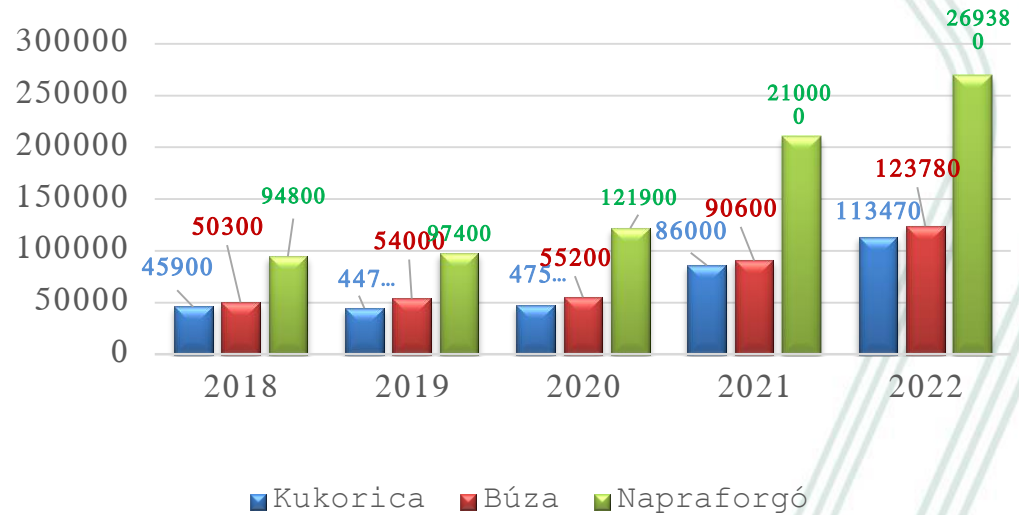
Agronómia helyzetkép

Békés megye

2.sz. diagram (forrás: KSH)
3.sz. diagram (forrás: KSH)
Kukorica, Búza, Napraforgó
elmúlt 5 év termésátlagai
(t/ha)

Kukorica, Búza, Napraforgó
5 év átlagai (Ft/t)

Agronómia helyzetkép
Őszi vetésterület megoszlása
Békés megye

Növény	XII. 5.-én jelentett	XII. 5. után kipusztult	Meglévő	A vetésterület minőségi megoszlása					
				jó		közepes		gyenge	
				hektár	%	hektár	%	hektár	%
				vetésterület (ha)					
ŐSZI BÚZA	105000	0,0 ha	105000	90000	86%	8000	8%	7000	7%
ROZS	300	0,0 ha	300	250	83%	25	8%	25	8%
ŐSZI ÁRPA	32500	0,0 ha	32500	18500	57%	9000	28%	5000	15%
TRITICALE	2700	0,0 ha	2700	2200	81%	300	11%	200	7%
ŐSZI KÁPOSZTAREPCE	7500	0,0 ha	7500	7000	93%	500	7%	0	0%

Forrás: NAK

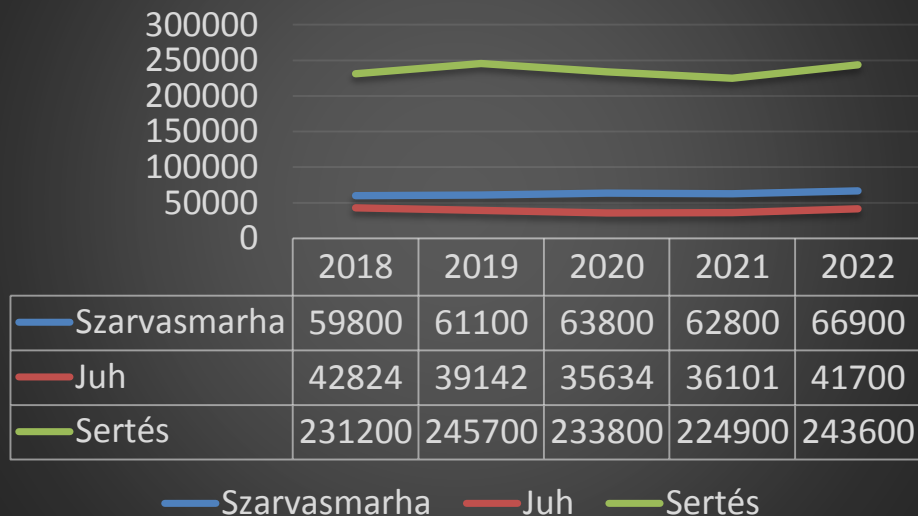
Agronómia helyzetkép

Békés Megye

Állattenyésztés:

A statisztikai adatokból látszik (4.sz. diagram), hogy az állatállomány az országos tendenciához hasonlóan folyamatosan csökken. A csökkenés mértéke az utóbbi tíz évben valamelyest mérséklődött. Ennek elsősorban nem a piacgazdasági környezet az oka, hanem a támogatások növekedése, illetve egyes pályázatok tartási kötelezettségeinek előírásai.

Békés megye állatállománya az elmúlt 5 évben

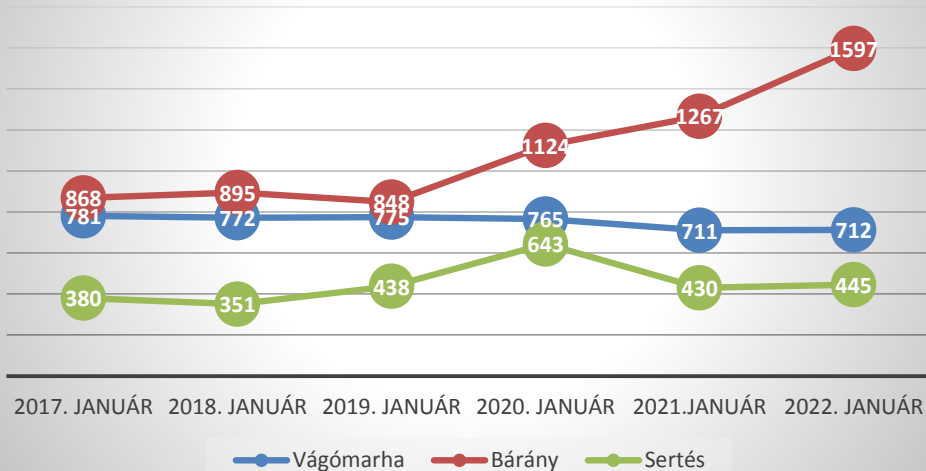
Agronómia helyzetkép

Békés megye

- A felvásárlási árakból látszik, hogy a bányafelvásárlási ára emelkedett jelentősebben az utóbbi években **5.sz. diagram**. A többi állatfaj esetében stagnálás figyelhető meg. Az idei évi nagy mértékű takarmányárak emelkedése tovább sújtja az amúgy is nehéz helyzetben lévő ágazatot.
- A legeltetett állatok tartójának segítséget jelent a napokban kiírt új AKG támogatás, amely keretében plusz támogatást lehet lehívni az állattartóknak a legelő területekre. A rendkívüli gazdasági helyzetre tekintettel az Agrárminisztérium kezdeményezésére a kormány 4,4 milliárd forint többletforrást biztosít az állattartók számára, megemelt állattartói támogatást kapnak a baromfi és a sertés tenyésztők.

5.sz diagram (forrás: www.allattenyesztok.hu)

Fontosabb tenyésztett állatfajaink felvásárlási árai az elmúlt 5 évben (Ft/kg)

Falugazdász-hálózat

Békés megye

Jelenlegi létszám (2022.)

- A 36 fő falugazdász segíti a gazdálkodókat, melyből 4 fő körzetközpont vezető
- 1 fő megyei fő falugazdász
- 5 körzetben, 15 db állandó irodában (beleértve az igazgatóságot is) látják el feladataikat, a többi 59 településen kihelyezett ügyfélszolgálat van

Falugazdász-hálózat

Békés megye

2022. év elvégzett feladatai

	Előírt célszámok 2022- ben	Teljesít ett
TISZ személyes tájékoztatás és ügyintézés	40.570 db	48.644 db (120 %)
Csoportos tájékoztatók	100 db	110 db
Telefonos ügyelet	80 %	92,23 %
Kötelező képzés	114 db	114 db

Év elején a NAK Központ a megye adottságát figyelembe véve elvégzendő feladatokat írt elő, mind mennyiségi, mind minőségi kritériumokkal, melyeket év végéig kellett teljesíteni.

2020. november 30-án az Országgyűlés egyhangúlag elfogadta a Győrffy Balázs, NAK elnöke által előterjesztett törvényjavaslatot a családi gazdaságok reformjáról. Ennek megfelelően a 2020. évi CXXIII. Törvény 2021. január 1-jén lépett hatályba. Ügyintézését a falugazdászok látják el, amely jelentős adminisztrációs feladattal jár mind a gazdálkodók, mind a falugazdászok számára is.

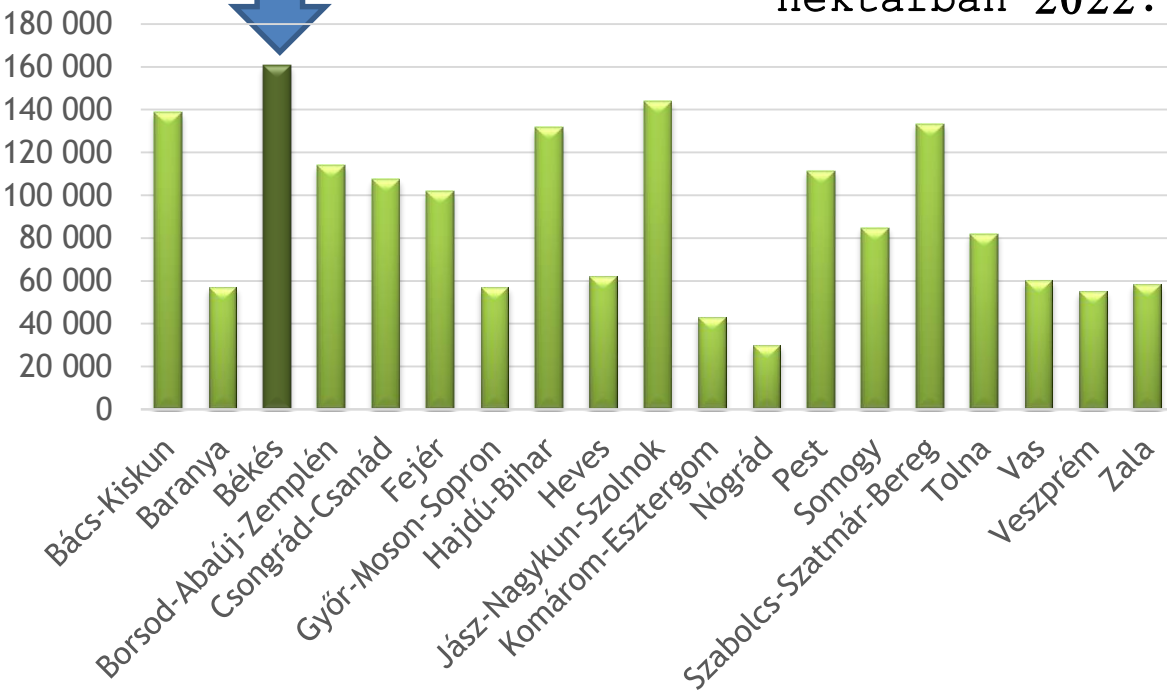
A törvényhez kapcsolódó Családi Mezőgazdasági Társaságok nyilvántartásával, változásvezetésével kapcsolatos hatósági feladatok az Igazgatóság feladatkörében maradtak.

Az Egységes kérelem benyújtása során mind minőségileg, mind mennyiségileg az ország egyik legjobban teljesítő hálózata volt a Békés vármegyei.

Falugazdász-hálózat

Békés megye

Falugazdászok által beadott Egységes Kérelmek
hektárban 2022.

Az egységes kérelmek beadásának nagy része a járványhelyzet miatt telefonon keresztül történt, de továbbra is lehetőséget biztosítottunk tagjainknak a személyes ügyintézésre is.

A falugazdászaink 8592 db kérelmet adta 153 423 ha területre (diagram). A területnagyság tekintetében kollegáink adták be a legtöbbet országos szinten, míg darabszámban (238 db/falugazdász) második helyet foglaljuk el.

Falugazdász-hálózat

Békés vármegye

2022. évben elvégzett feladatok

- Az egységes kérelemhez kapcsolódóan 815 db előzetes keresztellenőrzés ügyintézését is lebonyolították.
- Az idei aszályos időjárás miatt, jelnetős terméskiesés jelentkezett, melynek enyhítése érdekében a kárbejelentés benyújtásában segítették a falugazdászaink gazdálkodókat, a megyében 5843 db lett beadva. További feladatként jelentkezett bejelentések apaján 4385 db kifizetési kérelem beadása.
- Az űsz folyamán falugazdászaink tagjainkat csoportos tájékoztatók keretein belül informálták. A tagságunk érintettségét és érdeklődését figyelembevéve melynek fő témája a KAP reform volt.
- A mindennapi feladatok mellett néhány kollégánk, szolgáltatással kapcsolatos plusz feladatokat lát el. A gazdálkodóknak segítséget tudunk nyújtani a talajvizsgálat, tápanyaggazdálkodási terv készítésében. Növénybiztosítási szolgáltatást is igénybe tudnak venni gazdálkodóink, melyben 4 kolléga áll rendelkezésükre.
- Rendezvények lebonyolításában is közreműködnek falugazdászaink, többek között a Magyarok Kenyere program népszerűsítésében..

Békés Megyei Agrárkoordinációs Munkacsoport

A Munkacsoport célja, hogy a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara közel 24 ezer Békés megyei tagjának, az esetlegesen felmerülő problémáira helyi szinten, minél gyorsabban megoldások szülessenek.

A megyei tagságtól beérkező észrevételek összegyűjtésén túl, azokkal kapcsolatban javaslatok kerülnek megfogalmazásra, közvetítésre.

A Munkacsoport fennállása óta számos területen segítette a megyei gazdálkodókat, illetve ért el eredményt.

Jégeső-mérséklő rendszer

- országos hatókörű jégeső-mérséklő rendszer
- nem csak a mezőgazdasági termelők számára előnyös
- országosan egységes hálózat (2018. évtől üzemszerű működés)
- talajgenerátoros megoldás
- 1 Ft költség, 33 Ft megmentett érték
- 63 Békés megyei helykijelölés megtörtént (17 automata, 46 manuális generátor)
- Éves működési időszak: április 15. – szeptember 30.
- 2022. március: elkezdődött az ezüst-jodid kiszállítása a generátorkezelők részére
- 2022. április

Talajgenerátor adatok

- Országosan: **986** db talajgenerátor:
 - 219 automata
 - 767 manuális

- Békés megye: **63** db talajgenerátor
 - 17 automata
 - 46 manuális

Jégeső-mérséklő rendszer

- Az országos lefedettséget nyújtó, összesen 986 darab talajgenerátorból álló talajgenerátoros jégkarmérséklő rendszer 2018-ban kezdte meg a működését.
- A talajgenerátor acetonos ezüst-jodid tartalmú hatóanyagot éget el, ami feláramlással a felhőbe jut, ott csökkentve a kialakuló jég szemcsék méretét.
- A rendszer üzemeltetése nem képes befolyásolni a csapadék mennyiségét, ez által sem az aszály, sem a felhőszakadás kialakulásában nem játszik szerepet.

Országos adatok:

Összes generátor óra
212091
Védekezési napok száma
99

Békés megyei adatok:

Összes generátor óra
12922
Védekezési napok száma
48

<http://www.nak.hu/jeger>

Országos kárbejelentések

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Mezőgazdasági ár- vízkár	122	97	83	40	723	91	275	0
Aszálykár	121 647	2 123	51 026	86 984	160 406	322 567	359 053	1 434 254
Belvízkár	12 281	17 124	6 693	26 408	19 282	42 845	21214	1 085
Őszi fagykár	7	172	104	127	237	18	1159	458
Tavaszi fagykár	11 104	43 472	31 322	2 410	28 523	82 288	29 587	14 433
Téli fagykár	101	557	27 421	17 153	1614	194	790	802
Felhőszakadáská- r	528	3130	3 014	6 944	15 613	28 146	2 384	1 398
Jégesőkár	51 768	48 152	71 628	22 524	37 367	32 188	39 220	28 400
Viharkár	5 491	16 718	2 459	15 895	32 187	6562	6 797	4 967
Végösszeg	203 049	131 544	193 749	178 486	295 952	514 899	460 476	1 485 797
Jégesőkár arány	25,50%	36,61%	36,97%	12,62%	12,63%	6,25 %	8,52%	1,91 %
Összes zivatarhoz tartozó kár	57 786	68 000	77 101	45 363	85 167	66 896	48 401	34 765
Jégkár aránya a zivatarok közül	89,58%	70,81%	92,90%	49,65%	43,87%	12,99%	81,03 %	81,69 %

Megyei kárbejelentések

	2022
Mezőgazdasági árvízkar	0
Aszálykar	203 922
Belvízkar	196
Őszi fagykar	79
Tavaszi fagykar	1130
Téli fagykar	257
Felhőszakadáskár	30
Jégesőkár	30
Viharkár	41
Végösszeg	205 684
Jégesőkár arány	0,01 %
Összes zivatarhoz tartozó kár	101
Jégkar aránya a zivatarkárokon belül	29,70 %

A megadott mennyiségek hektárban értendők

Mezőőri szolgálat Békés megyében

- Békés megyében jelenleg **19** önkormányzat tart fenn Mezei őrszolgálatot ahol jelenleg **45** mezőőr teljesít szolgálatot
- A **45 fő** szolgálatot teljesítő mezőőr részére **90 000Ft/hó/fő** tehát **12 150 000 Ft** Állami támogatás került megállapításra negyedévenként. Erről Igazgatóságunk határozatban értesítette az érintett Önkormányzatokat.
- A támogatási kérelmet benyújtó önkormányzatok és a NAK között jelenleg van bevezetés alatt az E-közig rendszer, amely korszerű gyors és pontos elektronikus ügyintézés tesz lehetővé a felek között.

Képzési referensi szolgálat

VP1-1.1.1-17 Agrárgazdasági képzések és felkészítő tréningek 2022.

- A VP1-1.1.1-17. program célját megvalósítva véget ért 2022.12.31-én
- A következő 2022 - 2027 közötti támogatási ciklushoz kapcsolódó kötelező képzések forrásának és képzési jogának NAK pályázata jelenleg van elbírálás alatt a projektgazda Államkincstár részéről.
- Igazgatóságunk az előző sikeres, mintegy 1300 gazdálkodót érintő képzési projekt felhalmozódott tapasztalatait, kapcsolatait, informatikai, humán és anyagi erőforrásait felhasználva felkészült a következő képzési ciklus megvalósítására. Amely reményeink szerint 2023 végén ,2024 elején veszi kezdetét.

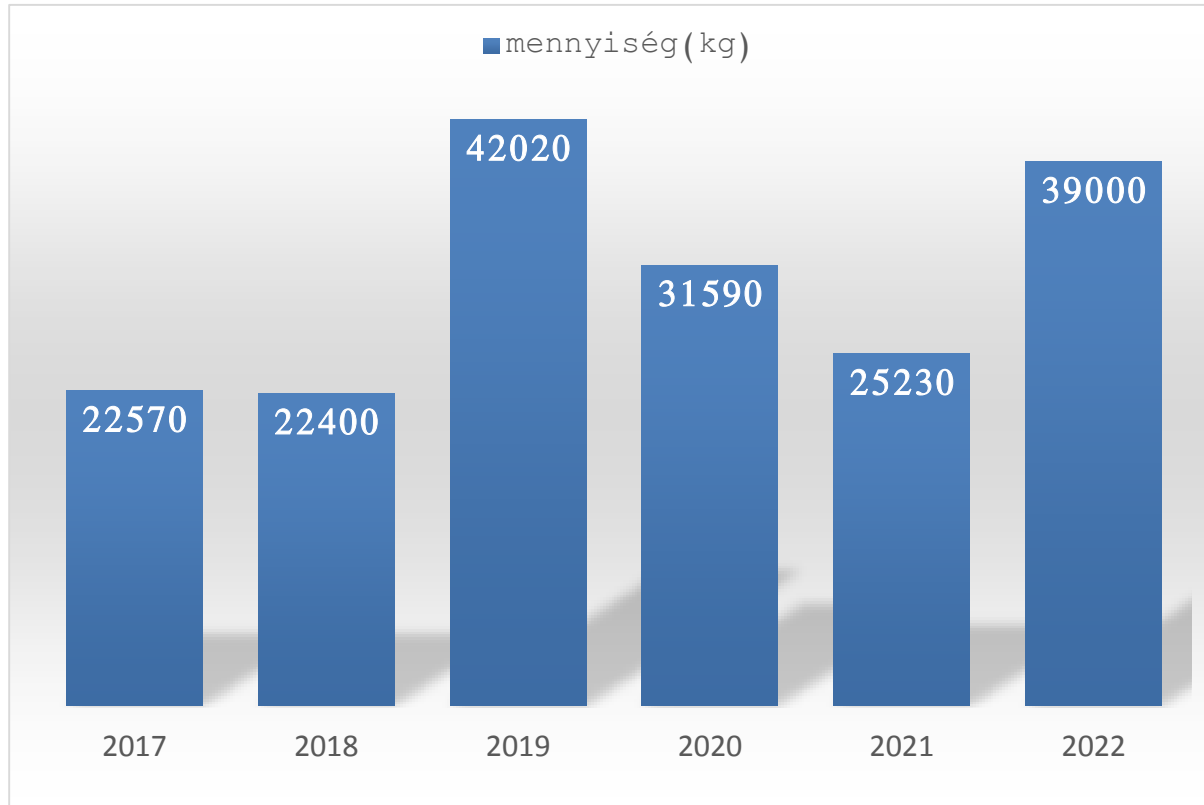
Magyarok Kenyere Program

A NAK és a MAGOSZ összefogásával

- 2022-ben a Szatmári malom Kft Tótkomlósi üzemének jelentése alapján : **39000 kg** a beérkezett-bemért mennyiség
- A **39000 kg** búzadományból **25350 kg**/1kg-os kiszérelésű liszt készült. Baranya megye további **5000 kg** lisztet adományozott Igazgatóságunk számára. **19350 kg** liszt **24** Békés vármegyei adományozott szervezet között kerül kiosztásra, **800 kg**/intézmény mennyiségben. A fennmaradó lisztmennyiség központi elszállításra és elosztásra került.
- A liszt kiszállítást az adományozott szervezetek számára a Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt végezte el fuvaradományként. A Békés megyei program **2022.10.14-án** az „Adományozási” ünnepségünkkel zárult, melyet Kondoroson valósítottunk meg.

Magyarok Kenyere Búzaadomány mennyisége Békés megyében 2017-2022.

Magyarok Kenyere Program 2023.

A NAK és a MAGOSZ összefogásával

Az idei évben folytattuk a 2022-ben eredményes projekt marketing gyakorlatot melynek köszönhetően sikerült az elmúlt éveknél szélesebb társadalmi bázisra építeni a 2022. évi programot, melynek eredményeként az adományozók száma mintegy 4x-ére, az adomány búza mennyisége is jelentősen emelkedett, a rendkívül mostoha agrárgazdasági körülmények ellenére is.

Búza adomány mennyisége 2023-ban jelenleg mintegy: **43000** kg

Az adományozásra egészen a búza malomba szállításáig van lehetőség a megye 9 gyűjtőpontján.

Magyarok Kenyere Program 2023.

A NAK és a MAGOSZ összefogásával

Gyűjtőpont megnevezése	Helyszín	Az adományokat fogadja és adminisztrálja
Dombegyházi Agrár Zrt.	Dombegyház, HRSZ:019615	Isztin Ferenc
Orosfarm Zrt.	5906 Orosháza, Tatársánc utca 38.	Skultéti Lilla/Antal Róbert
MOROKO-FARM Kft.	5540 Szarvas, III.kk.223.	Roszik Attila/Varga Vera
Szárító és Tároló Mg. Zrt.	5553 Kondoros, Tanya 7/1.	Nagy-Viszok Barbara
Csabai Raktárszövetkezet	5600 Békéscsaba Kerek 637.	Boszár Tamás
Nagy János szárító	5630 Békés 9. kerület 84	Szabados Lajosné Éva
Kert-Land Kft.	5530 Vésztő Báthori u 4.	Rácz Zoltán
Oravecz Tamás, agrárvállalkozó	5752 Medgyesegyháza Tanya 103.	Faragó Terézia
Drahos Zsolt, agrárvállalkozó	5751 Nagykamarás 0150/30	Drahos Zsolt

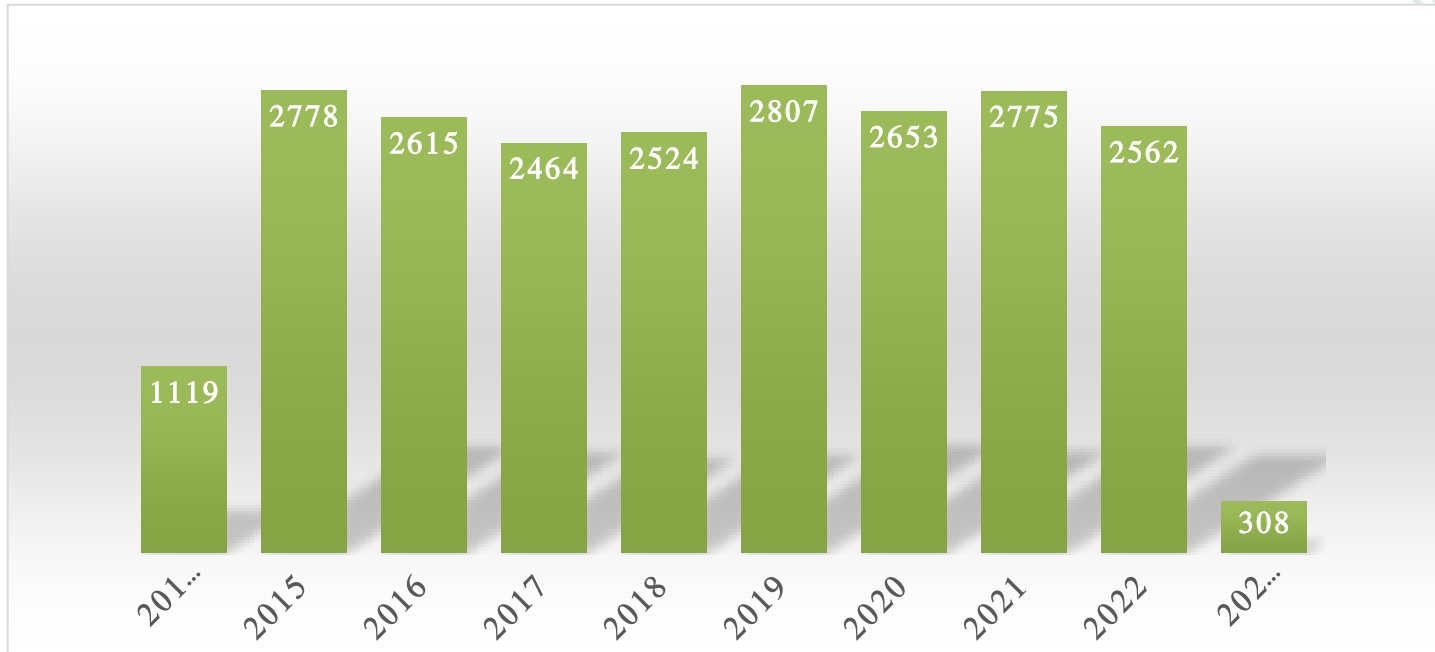
A gyűjtőpontokon összegyűlt adománybúzáat Drahos Zsolt nagykamarási vállalkozó szállítja be a tótkomlói Szatmári Malomba, ahol a búza lisztté őrlése történik, melynek az Adományozottak részére történő eljuttatásában a Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt. működik közre.

Földbizottsági jogkörben ellátott feladatok

A Vármegyei Elnökség a földforgalmi szerződések támogathatóságának elbírálása érdekében 2022-ben az alábbiak szerint ülésezett:

- Januárban 2 alkalom személyes jelenléttel - 310 db szerződés
- Februártól április elejéig 5 alkalommal telefonos konferenciahívásban - 570 db szerződés
- Április közepétől decemberig 15 alkalommal személyes jelenléttel - 1673 db szerződés
- Összesen: 2553 db szerződés
- Az elnökségi ülések ütemezésében tartható volt az előírt közhatalmas időköz.

Földforgalmi szerződések darabszáma 2014. áprilisától 2023. januárig

Földforgalmi szerződések átlaga db/hó

Szakmai tanulmányi versenyek

Hungexpo vásárcsopont területén rendezték meg 2022. április 25-26-27-én az országos szakmai tanulmányi versenyek országos döntőjét a Szakma Sztár Fesztivált.

Békés megyéből összesen 136 fő tanulónak illetve kísérőiknek biztosítottunk lehetőséget buszos utazás formájában, hogy részt vehessenek a rendezvényen.

Szakma Sztár Fesztivál döntőjében pék-cukrász és lovasz szakmákban.

NAK Szántóföldi Napok és AgrárgépShow

- 2022. június 1-2-án megrendezésre került a Mezőfalvai szabadtéri agrárszakmai kiállítás.
- Feladatunk volt a szántóföldi napok látogatása, Mezőfalvára 2 szakképző intézményből indítottunk 2 buszt összesen 100 fő diák és kísérő tanár részvételével, elsősorban Mezőgazdasági gépész, Mezőgazdasági gépésztechnikus, Mezőgazdasági technikus

SZAKMAKÓSTOLÓ PROGRAMHÉT 2022. június 27–július 1.

A „Szakmakóstoló” pályaaorientációs programhét megszervezésére az ASzC Dr. Pálfi György Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskolában került sor a NAK Békés megyei Igazgatósággal közös szervezésben. Összesen 20 diák

Őszi pályaaorientációs programsorozat

A NAK Békés megyei Igazgatósága **2022** szeptember-október hónapban megszervezte az **őszi pályaaorientációs programsorozatot**. Mely keretében lehetőséget biztosítottunk, **472 fő pályaválasztás** előtt álló általános iskolai **tanulóknak**, hogy érdeklődési kör szerint, négy Szakképző intézmény valamelyikébe ellátogassanak és lehetőségük nyílt a munkafolyamatokba való tényleges bekapcsolódásra, szakmai tevékenységekkel megismerkedni, annak érdekében hogy a szakmaválasztás tudatos döntés legyen.

Programsorozatba 4 szakképző intézmény segítségével **népszerűsítettük az agrár szakképzést**.

RÉSZTVEVŐ INTÉZMÉNYEK:

- Agrár Szakképzési Centrum Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
- Agrár Szakképzési Centrum Dr. Pálfi György Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
- Mezőhegyesi Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
- Gál Ferenc Egyetem Technikum, Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégium

Folyamatosan végzett feladatok

- Egyéni tanácsadás gazdálkodók részére, személyes találkozások célja:
 - duális képzés törvényi változásainak bemutatása,
 - nyilvántartásba vétel folyamatának bemutatása,
 - szakképzési munkaszerződéssel járó jogok és kötelezettségek megismertetés,
 - **53** gazdálkodót kerestünk fel személyesen és informáltunk az aktualitásokról.
- Hatósági nyilvántartásba vételi eljárásban 2022 évben **54** db nyilvántartásba vételi kérelem érkezett és **25** db duális képzőhelyen végeztünk helyszíni ellenőrzést a megyében.
- Tanulószerződések, tanulószerződés megszüntetések, együttműködési megállapodások, szakképzési munkaszerződések gondozása.
- Szakmai ellenőrzési szakértői pályázat népszerűsítése és előbírálata, 3 db szakértői előbírálathoz történt részünkről.

Folyamatosan végzett feladatok

- Vizsgafelügyelői kamarai delegálás a Háttér rendszerben, 2022 évben összesen **48** vizsgára delegáltunk vizsgafelügyelőt.
- Ágazati alapvizsgára **10** szakmában történt vizsgafelügyelő delegálás.
- Pályaválasztási vásáron való részvétel. Kiállítóként népszerűsítettük az agrárszakmákat október 5-6-án, ahol játékos agrár kvízzel és egyéni tanácsadással segítettük az agrár pálya iránt érdeklődő diákokat.
- „A duális képzéssel összefüggő felkészítés” címmel konzultációval egybekötött szakmai előadást szerveztünk 2022.

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!